Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr. wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 37 (38) Warszawa, 30 października 1937 r. Rok II

TREŚĆ:

PRAWIDŁOWOŚĆ KSIĄG HANDLOWYCH W POSTĘPOWANIU PODATKOWYM *)

Księgowość prawidłowa jest to rachunkowość kupiecka prowadzona w zgodzie z wymogami prawa i nauki księgowości.

Ustalenie, czy dany konkretny sposób zaksięgowania jest prawidłowy, opieramy na przepisach prawa i zasadach nauki księgowości.

---

*) Referat zgłoszony przez naszą redakcję na IV Ogólnokrajowy Kongres Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości w Katowicach (31.X—1.XI 1937).

Dotąd jednakże nie jest ustalone kryterium dla oceny, czy księgowość danego przedsiębiorstwa może być jako całość uznana za prawidłową. Jakie znaczenie posiada tego rodzaju ocena w postępowaniu podatkowym—nie wymaga wyjaśnienia.

Praktyka władz wymiarowych uprościła sobie zadanie: władza ta uznaje za nieprawidłową księgowość, która zawiera choćby jedno uchybienie przeciwko obowiązującym zasadom księgowania.

Taka praktyka — przyznać to należy — znajduje oparcie w poniżej przytoczonych wyrokach Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Spółka akcyjna zaksięgowała jedną transakcję sprzedaży drzewa, dokonaną w roku operacyjnym 1928/29, nie w tym okresie, lecz dopiero w następnym roku. Spółka ta w toku postępowania odwoławczego złożyła nawet sprostowany bilans z rachunkiem strat i zysków, uwzględniający już opuszczoną transakcję i zatwierdzony przez nadzwyczajne walne zgromadzenie. NTA uznał, mimo to, księgi spółki z powodu niezaksięgowania jednej transakcji za nieprawidłowe, a dokonane sprostowanie—za niemogące przywrócić księgom charakteru prawidłowych (wyrok z d. 10 grudnia 1935 r., l. rej. 6072/33, OPA 1937, poz. 1731).

Władza wymiarowa stwierdziła wyskrobanie w dzienniku jednej pozycji, w której miejsce została wpisana inna pozycja czerwonym atramentem. Podatnik wyjaśnił, że ta poprawka nie dotyczy kwoty wartości transakcji, lecz omyłki przy sumowaniu pozycji. NTA uznał, że ten jedyny wypadek naruszenia prawidła buchalterii jest wystarczającym powodem do uznania ksiąg kupca za nieprawidłowe.

Stanowisko — że już jedno uchybienie przeciwko prawidłom księgowości jest dostatecznym powodem do uznania ksiąg za nieprawidłowe — nie jest uzasadnione.

Nawet dla celów naukowych a tymbardziej dla celów praktycznych zadawalamy się przybliżeniami, tj. twierdzeniami, wprawdzie odchylającymi się od prawdy absolutnej, jednakże w stopniu tak małym, że bez szkody mogą być za prawdziwe poczytywane.

Np. nauka geografii charakteryzuje dany kraj jako równinę. Nie znaczy to, że powierzchnia kraju w żadnej ze swoich części nie wznosi się ponad poziom równiny, tylko — że odchylenia od tego poziomu są tak małe albo tak rzadkie w stosunku do ogólnej powierzchni kraju, że twierdzić można ze znacznym przybliżeniem, iż kraj jako całość jest równiną.

Dana księgowość jako całość jest prawidłowa nie tylko w tym wypadku, gdy nie zawiera ani jednego błędu pod kątem widzenia nauki prawa i księgowości, ale również wówczas, gdy tak mało albo tak rzadko odchyla się od obowiązujących zasad, że twierdzić można ze znacznym przybliżeniem, iż tych zasad przestrzega.

Stanowisko, że jedno uchybienie dyskwalifikuje księgowość, jest równoznaczne z żądaniem, by księgowość, jeśli chce być prawidłowa, była nieomylna. A przecież takiego wymogu niepodobna stawiać dziełu rąk ludzkich!

Za bardzo trafne należy uważać następujące uwagi prof. Witolda Góry: „Według mego zdania stwierdzenie jednego nieprawidłowego zaksięgowania, a nawet kilku, a nawet bardzo dużej ilości, jeżeli nie dotyczy zagadnień istotnych i ważnych, nie musi spowodować uznania za

nieprawidłowe ewentualnie olbrzymiego i skomplikowanego kompleksu rachunkowego, o ile po pewnych korektywach zdolny on jest ujawnić poprawnie interesy handlowe i stan majątku przedsiębiorstwa. Stosując określenie „prawidłowe", ustawodawca nie mógł mieć na myśli księgowości o stopniu doskonałości wprost niespotykanym. Przecież na 1000 księgowości znalazłaby się może tylko jedna, której prawidłowości nie możnaby zakwestionować, a wszakże taki wyjątkowy wypadek nie mógłby być przyjęty za prawidłowo" (OPA, glosa do poz. 1861, nr 7—8, 1937 r.).

NTA w niektórych swoich wyrokach zbliża się do bronionego przez nas stanowiska.

Sam brak należytych dowodów na poszczególne pozycje książkowe nie zmusza władzy orzekającej do uznania takich ksiąg za nieprawidłowe, powinna ona jednak w tych warunkach uzasadnić, dlaczego je uznaje za prawidłowe — wywodzi NTA w wyroku z d. 17 października 1935 r. l. rej. 238/34 i 675/34, OPA 1936 poz. 1324. W wyroku z dn. 9 grudnia 1927 r., l. rej. 258/25. Zbiór Wyroków NTA nr 1332. NTA uznał, że wpływ zalegania w księgowaniu na ocenę ksiąg jest zależny od rozmiaru zaległości, jej przyczyn i stanu zapisów w innych księgach.

Stanowisko p. Ministra Skarbu, wyrażone w okólniku z dnia 29 stycznia 1935 r. L. D. V. 3817/1/35 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu rok 1935 poz. 55) zdaje się popierać naszą tezę. „Życzę sobie, aby polityka wykonawcza władz w stosunku do ksiąg, szczególnie prowadzonych przez drobnych płatników, sprzyjała tendencji ich rozpowszechniania. Nieprzyjmowanie ksiąg za podstawę wymiaru winno mieć uzasadnienie przede wszystkim w ich wadliwości materialnej, w nierzetelności ksiąg".

Postulatem naszym winno być:

uchybienia przeciwko wymogom prawa i nauki księgowości dyskwalifikują daną księgowość w całości tylko w tych wypadkach, gdy ich zakres albo rodzaj pozbawiają księgowość mocy dowodowej.

*

Jest dumą nauki księgowości, że nie narzuca sztywnych norm, ale, ustalając ogólne wskazania, pozostawia kierownictwu danego przedsiębiorstwa swobodę indywidualizowania tych wskazań.

Nasze ustawodawstwo uszanowało tę zasadę „wolności księgowej". Narzuca ono jedynie spółkom z o. o., spółdzielniom i spółkom akcyjnym pewne ogólniejsze normy i to tylko w zakresie inwentaryzowania i bilansowania.

Jest jednym z paradoksów naszego życia, że ta wolność, która winna być przedmiotem dumy adeptów księgowości, stała się ich najgorszą niewolą.

Miast w warunkach wolności księgowej, która stwarza stałą niepewność—czy to lub inne posunięcie w księgowaniu znajdzie aprobatę rewidenta skarbowego i władz wymiarowych—wolałby księgowy pracować według szczegółowych reguł, któreby go wprawdzie na każdym kroku krępowały, ale związałyby władzę skarbową i dawały mu pew-

ność i tak upragniony spokój w pracy.

Istotnie. Dotychczasowy stan rzeczy, przy którym to lub inne posunięcie księgowego, przez niego uważane za dobre, może być, w braku ścisłych przepisów księgowania, zakwalifikowane przez władzę wymiarową jako wadliwe i może spowodować nieobliczalne wprost skutki dla przedsiębiorstwa—nie jest do zniesienia dla przedsiębiorstw i księgowych.

A oto drugi paradoks naszego życia. Sami księgowi są w posiadaniu środków, które by ten stan rzeczy zniosły. Gdyby pewne gremium naukowców i praktyków w dziedzinie księgowości, wyłonione przez wszechpolski kongres księgowych lub w drodze porozumienia między zrzeszeniami księgowych, stworzyło, że tak powiem, kodeks księgowości—stałby się on busolą dla księgowego, a dzięki powadze jego twórców obowiązującym dla władz skarbowych.

Nie uważamy za wskazane, ażeby tego rodzaju kodeks powstał jako twór ustawodawczy, gdyż reguły nauki ulegającej stałym, niemal codziennym zmianom w związku z nieprzerwanym postępem myśli ludzkiej, nie nadają się do utrwalania ustawodawczego.

A oto i trzeci paradoks.

Brak obowiązujących przepisów w zakresie księgowości stanowił tak dotkliwą lukę, że stał się przeszkodą w rozstrzyganiu sporów administracyjnych. Trud ustalenia zasad księgowania musiał podjąć Najwyższy Trybunał Administracyjny — najmniej powołany do tej pracy jako organ sądowy kasacyjny, a więc przeznaczony wyłącznie do kontroli zgodności postępowania władz administracyjnych z wymogami ustawy. Sądowy organ kasacyjny nie jest powołany do ustalania opinii w kwestiach buchalteryjnych, należących do meritum sprawy.

Drugim więc naszym postulatem jest:

gremium księgowych, posiadających za sobą autorytet naukowy, powinno ustalić szczegółowe normy księgowości.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

96.

USTALENIE WARTOŚCI REMANENTU TOWAROWEGO.

Ustalenie wartości bilansowej remanentu towarowego na podstawie kosztu własnego jest kwestią natury faktycznej, nie zaś prawnej.

Opinia zbadanego przez władzę dla ustalenia kosztu własnego remanentu towarowego rzeczoznawcy powinna być podana płatnikowi do wiadomości i wypowiedzenia się. NTA, 5 maja 1937, I. rej. 3870/35.

Z uzasadnienia: Przy wymiarze podatku dochodowego skarżącej spółce na rok 1929 władza wymiarowa podwyższyła wartość remanentu towarów gotowych, przyjętą do bilansu zamknięcia za rok

1928, o 20% to jest o kwotę 211.779,72 zł. Po wniesieniu przez spółkę odwołania zostali w postępowaniu odwoławczym zbadani z urzędu dwaj rzeczoznawcy do protokółu z 14 grudnia 1933 r. i z 15 grudnia 1933, którzy stwierdzili, że spółka przy kalkulacji kosztu własnego towarów gotowych uwzględniła tylko koszty surowca i robocizny, że natomiast nie uwzględniła innych składników tego kosztu jak świadczeń socjalnych za robotników, podatku obrotowego, wydatków na administrację, amortyzacji i innych i że po uwzględnieniu tych innych składników koszt własny podwyższy się — zdaniem jednego znawcy—o około 12%—zdaniem zaś drugiego—o około 13%. Ministerstwo Skarbu oparło się przy rozstrzyganiu odwołania na powyższej opinii rzeczoznawców, podwyższając wartość bilansową remanentu o 12,5%. W ten sposób doliczona przez władzę wymiarową do podstawy opodatkowania kwota 211.779,72 zł. uległa zmniejszeniu o kwotę 79.417,35 zł.

W związku z podwyższeniem wartości bilansowej remanentów towarów gotowych spółka zarzuca w skardze na orzeczenie odwoławcze Ministerstwa Skarbu, wniesionej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wadliwość postępowania.

Rozpatrując skargę łącznie z odpowiedzią pozwanej władzy, Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Skarżący podnosi w skardze zarzut, że pozwana władza przy ustaleniu wartości remanentu towarów gotowych oparła się na opinii zaocznie dla skarżącej spółki zbadanego rzeczoznawcy, aczkolwiek spółka nie popadła w zaoczność oraz, że oraz w konsekwencji tego spółka została pozbawiona możności skontrolowania wydanej przez rzeczoznawcę opinii. Zarzut ten należało uznać za trafny. Z akt sprawy wynika bowiem, że skarżąca przed wydaniem zaskarżonej decyzji nie miała możności wypowiedzenia się co do treści opinii rzeczoznawców, gdyż treść tej opinii nie została jej podana do wiadomości. Skoro zaś spółka nie znajdowała się w zaoczności, to należało dać jej możność współudziału w ustalaniu faktycznych podstaw wymiaru w trybie art. 58 w związku z art. 63 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym. Władza atoli nie zakomunikowawszy spółce treści opinii rzeczoznawców, na której oparła swe ustalenie wartości remanentu towarów, nie dała jej możności złożenia co do tej opinii swych wyjaśnień, wobec tego zarzut obrazy powołanych wyżej przepisów ustawy z powodu nieprzeprowadzenia w sposób należyty postępowania wyjaśniającego należało uznać za uzasadniony.

Zaznaczyć należy, że ustalenie wartości remanentu towarów jest kwestią natury faktycznej, nie zaś prawnej.

Z powodu wskazanej wyżej wadliwości postępowania Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżoną decyzję na zasadzie art. 84 p. 3 prawa o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (n).

97.

SALDO KREDYTOWE KASY. KSIĘGI HANDLOWE JAKO ZAPISKI.

Saldo kredytowe kasy powstałe wskutek zaciągania nieujawnionych księgowo pożyczek prywatnych dyskwalifikuje księgi handlowe jako prawidłowe, nie dyskwalifikując ich jako zapisków.

Niewiarygodność zapisków w zakresie ruchu gotówki (saldo kredytowe kasy) nie upoważnia do pominięcia takich pozycyj wydatków, które poparte są prawidłowymi i niespornymi do-

wodami. NTA, 2 czerwca 1937, l. rej. 9564/34.

Z uzasadnienia: Skarżącemu wymierzono podatek dochodowy na rok 1933 na podstawie niespornego obrotu jego przedsiębiorstwa (młyna parowego) i 6% normy zyskowności, pomijając dowód z z ksiąg handlowych z powodu — wedle brzmienia zaskarżonej decyzji — stwierdzonych usterek, co do których wyjaśnienia nie usunęły wątpliwości z powodów podanych płatnikowi do wiadomości pismem z 9 sierpnia 1934.

Otóż pomijając nawet, że pismo z 9 sierpnia 1934 wedle swej treści stanowiło wezwanie do wyjaśnienia wątpliwości, na które płatnik odpowiedział dalszym wyjaśnieniem z 25-go sierpnia 1934, z którym się zaskarżona decyzja nie rozprawiła, uznać należy postępowanie za dotknięte istotną wadliwością. Podniesione przez władzę usterki ksiąg dotyczą—poza nieistotnym dla oceny wiarogodności zapisków brakiem dowodów na zakup za gotówkę drobnych ilości zboża — przede wszystkim kwestii powstania w kilku dniach sald kredytowych, wyjaśnionych przez skarżącego zaciąganiem chwilowych pożyczek prywatnych. Ten stan rzeczy dyskwalifikuje w danych warunkach wbrew zapatrywaniu skargi księgi jako prawidłowe księgi handlowe, nie może jednak wystarczyć do całkowitego pominięcia ksiąg i zawartego w nich oraz w należących do nich dowodach i dokumentach materiału. Stanowisko władzy skarbowej, wyrażone w wezwaniu do wyjaśnień z 25 sierpnia 1934, że kilkakrotne salda kredytowe kasy dyskwalifikują wiarygodność zapisków, nie wyklucza uwzględnienia wykazanych w tych zapiskach i przynależnych do nich dowodach wydatków. Niewarygodność zapisków w zakresie ruchu gotówki w przedsiębiorstwie z powodu nieuwzględnienia w nich chwilowych pożyczek gotówkowych może mieć wpływ na ustalenie ramy przychodu brutto, nie może jednak uzasadnić pominięcia znajdujących się w tych zapiskach takich pozycji wydatków, które poparte są prawidłowymi i niespornymi dowodami. Gdy ustalenie dochodu przedsiębiorstwa w myśl ustawy ma nastąpić drogą potrącenia od przychodu brutto wydatków związanych z osiągnięciem dochodu, to udowodnienie tych wydatków, ich wysokości, faktycznego poniesienia i charakteru może zarówno nastąpić za pomocą przedłożenia samych dowodów dotyczących poszczególnych wydatków, jak i tychże dowodów zestawionych i usystematyzowanych w sposób buchalteryjny: okoliczność, że zestawienie to jest niekompletne lub z punktu widzenia zasad księgowości nieprawidłowe, nie może mieć wpływu na ocenę dowodów jako takich.

Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie i zarządził zwrot opłaty (u).

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

20.

KSIĘGOWE UZNANIE PRACOWNIKA ZA WYNAGRODZENIE Z TYTUŁU UMOWY O PRACĘ A OBOWIĄZEK PODATKOWY PRACODAWCY Z DZIAŁU II USTAWY O POD. DOCH.

1. Zapis do ksiąg handlowych, stwierdzający istnienie roszczenia pracownika z tytułu wynagrodzenia za najemną pracę nie jest „wypłatą uposażenia" i nie jest przeto momentem powstania obowiązku z Działu II ustawy o pod. doch.

2. Natomiast takim momentem jest zadysponowanie przez pracownika swoją wierzytelnością u pracodawcy z tytułu pensji, jak np. wpłacenie tej wierzytelności na udział, udzielenie z tej wierzytelności pożyczki itp. NTA, 6 maj 1937, l. rej. 2044/34, OPA, 1937, poz. 1942.

Z uzasadnienia. Zaskarżonym orzeczeniem nie uwzględniono odwołania przeciw wymiarowi podatku dochodowego od zaległych uposażeń pracowników leśnictwa tomaszowskiego z tym uzasadnieniem, że pobory te zostały wpisane do ksiąg na rzecz pracowników i z tą chwilą stały się kapitałem, podlegającym swobodnej dyspozycyj uprawnionych.

Skarga zarzuca obrazę art. 111 i 112 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.), powołując się na wyrok NTA z 30 listopada 1933 l. rej. 6911/32, władza pozwana natomiast wnosi o oddalenie skargi, ponieważ z adnotacji na protokule z 13 czerwca 1933 uskutecznionej przez nadleśniczego tomaszowskiego wynika, że obowiązek regulacji wierzytelności z najmu pracy, ciążący na Ordynacji Zamoyskiej, obciążył za miarodajny okres Polski Bank Rolny, który to fakt spowodował zmianę tytułu odnośnej wierzytelności.

NTA rozważył co następuje:

Powołanym przez skarżącego wyrokiem ustalił NTA zapatrywanie prawne, że z brzmienia art. 111 i 112 ustawy o podatku dochodowym wynika, że warunkiem obowiązku podatkowego z Działu II ustawy jest wypłata wynagrodzenia przez służbodawcę i odpowiadające jej uzyskanie dochodu przez pracownika, skąd wynika dalej, że nie uzasadnia obowiązku podatkowego sam fakt przyznania wynagrodzenia ani fakt istnienia wierzytelności z tego tytułu, a istniejący w księgach handlowych zapis, stwierdzający tylko istnienie płynnego roszczenia pracownika, nie daje sam przez się podstawy do przyjęcia, że pracownik dochód uzyskał. Inaczej rzecz by się miała tylko wtedy, gdyby zapis ujawniał dokonanie przez pracownika dyspozycji należnym mu wynagrodzeniem, wyrażającej się w pozostawieniu go u służbodawcy tytułem wpłaty na udział, pożyczki itp.

Uzasadnienie zatym zaskarżonej decyzji okazuje się w świetle powyższej interpretacji art. 111 i 112 ustawy niezgodne z ustawą.

Podniesione przez władzę pozwaną w odpowiedzi na skargę okoliczności, jako nie zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, nie mogłyby wpłynąć na treść orzeczenia NTA, zauważyć jednak należy, że okoliczności te nie zostały przedstawione przez władzę zgodnie z aktami, wspomniana bowiem przez władzę pozwaną adnotacja zawiera tylko wyjaśnienie, że „zaległości objęte są toczącymi

się układami z Bankiem Rolnym i po zawarciu transakcji będą zapłacone przez Bank Rolny"—nie stwierdza więc bynajmniej, by w momencie wydania decyzji wymiarowej pracownikom przysługiwała płynna pretensja przeciw Bankowi Rolnemu; powtóre, nawet zmiana osoby, wypłacającej zaległe pobory, z mocy zawartego między nią a służbodawcą układu, nie zmienia charakteru pretensji pracowników ani nie może być uznana za równoznaczną z otrzymaniem wynagrodzenia dyspozycję wierzytelnością przez pracowników, którzy w danym układzie nie byli stroną.

Z tych powodów NTA uchylił zaskarżone orzeczenie.

W myśl art. 43 (dawniej—111) ustawy o podatku dochodowym, „podatek (z Działu II) pobiera się drogą potrącenia przy każdej wypłacie uposażenia"...

NTA uznał, że uskutecznienie zapisu do ksiąg handlowych należności pracownika z tytułu wynagrodzenia za najemną pracę—nie jest „wypłatą uposażenia" i dlatego w tym momencie nie powstaje jeszcze dla pracodawcy obowiązek wpłacenia podatku od uposażenia danego pracownika.

To stanowisko znajduje uzasadnienie nie tylko w literalnym brzmieniu przepisu („przy każdej wypłacie"), które nie powinno budzić jakichkolwiek wątpliwości, ale i w przyjętej przez naszą ustawę o pod. doch. zasadzie „efektywności" dochodu podatkowego.

Art. 20 ustawy wyjaśnia, że „za dochód z uposażeń, emerytur i z najemnej pracy uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub naturze, jakie podatnik uzyskuje ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy". A że zapis w księgach na dobro danej osoby pewnego rodzaju przychodu nie czyni jeszcze tego przychodu „efektywnym", a więc podatkowym — tłumaczy wyrok NTA z d. 1 grudnia 1930 r., l. rej. 2402/28.

Natomiast już samo księgowe uznanie pracownika za przypadające mu wynagrodzenie z tytułu pracy najemnej jest przy prowadzeniu prawidłowych ksiąg handlowych wydatkiem potrącalnym, choćby wypłata należności jeszcze nie nastąpiła. Wyrazem tego stanowiska jest przepis § 13 rozp. wyk. do ustawy o podatku dochodowym: „przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub gospodarstw rolnych, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe lub gospodarcze... należy kierować się wyłącznie zasadami buchalterii, tj. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć na korzyść płatnika oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze rzeczywiście nie poniesiono, o ile tylko odnoszą się do danego roku operacyjnego (gospodarczego)."

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

17.

PRZEDAWNIENIE PRAWA DO SKŁADEK.

Pięcioletnie przedawnienie prawa do przymusowego ściągnięcia składek ma zastosowanie tylko w wypadku, gdy instytucja ubezpieczeniowa nie wiedziała o przysługujących jej należnościach — co nie zachodzi skoro instytucja przeprowadzała kontrolę i mogła dzięki temu należność ustalić. NTA, 9 kwietnia 1937, l. rej. 11017/34, PUS, wrzesień 1937, poz. 127.

Z uzasadnienia.

ZUPU w Warszawie orzeczeniem z 22 kwietnia 1933 stwierdził, że R. od dnia 1 stycznia 1928 podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w charakterze członka zarządu spółki akcyjnej „Ksawerów" w Radomsku (Zakłady przemysłowe drzewne) a zarazem powołując się na art. 6 p. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 (poz. 911 Dz. Ust.) zwolnił go z dniem 1 stycznia 1933 od tego obowiązku i zobowiązał pracodawcę do zapłacenia składek ubezpieczeniowych za czas poprzedni.

Urząd Wojewódzki w Łodzi decyzją z 12 lutego 1934 zatwierdził to orzeczenie a Ministerstwo Opieki Społecznej orzeczeniem z 26 września 1934 przesunęło termin, od którego R. nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia, na dzień 1 września 1932, utrzymując w mocy obowiązek zapłaty składek za okres przed tym dniem. W tym ostatnim względzie Ministerstwo zaznaczyło, że w myśl art. 110 (ustęp 1) wspomnianego wyżej rozporządzenia z 24 listopada 1927 Zakład UPU w wypadku zaniedbania obowiązku zgłoszenia pracownika przez pracodawcę zachowuje prawo przymusowego ściągnięcia składek w ciągu lat pięciu od dnia płatności, że w myśl ustępu 2 powyższego art. każda czynność, zmierzająca do ustalenia obowiązku ubezpieczenia, przerywa przedawnienie, o ile pracodawca został o niej zawiadomiony, i że taką czynnością było pismo Zakładu UPU z 30 sierpnia 1932, na które R. pismem z 5 września 1932 zażądał zwolnienia go od obowiązku ubezpieczenia.

Na to orzeczenie ministerialne wniosła spółka akcyjna „Ksawerów" skargę do NTA, który, rozpatrując sprawę w granicach tejże skargi, rozważył co następuje:

Według art. 110 rozporządzenia z 24 listopada 1927 prawo przymusowego ściągnięcia składek ubezpieczeniowych przedawnia się po trzech latach od dnia płatności, a w wypadkach wyjątkowych, określonych w tym przepisie, po latach pięciu. W szczególności pięcioletni okres przedawnienia ma m. i. zastosowanie w wypadku zaniedbania obowiązku zgłoszenia do ubezpieczenia. Samo to jednak zaniedbanie nie uzasadnia jeszcze dopuszczalności zastosowania tego okresu. Potrzebne jest w tym względzie jeszcze, jak to wynika z przepisu, o którym mowa, by Zakład UPU nie wiedział o przysługujących mu należnościach, a więc przede wszystkim o obowiązku ubezpieczenia.

A właśnie skarżąca spółka podniosła w odwołaniu od decyzji Urzędu Wojewódzkiego, że *Zakład Ubezpieczeń przeprowadził w jej przedsiębiorstwie kilkakrotnie co roku kontrolę i wobec tego brakiem wiadomości o obowiązku ubezpieczenia R. nie może się zasłaniać. Ten zarzut może więc mieć znaczenie istotne i* z tego powodu w myśl art. 75 i 94 rozporządzenia o postępowaniu administra-

cyjnym (poz. 341 Dz. Ust. z r. 1928) było rzeczą Ministerstwa rozprawić się z nim. Gdy zaś Ministerstwo tego zaniechało, należało uznać, że zaskarżonym orzeczeniem naruszono formy postępowania ze szkodą dla skarżącej spółki, i w następstwie tego na podstawie art. 84 prawa o NTA (poz. 806 Dz. Ust. z r. 1932) orzec jak w sentencji.

Art. 110 RPR z 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych oraz art. 231 ust. z 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym zawierają identyczne przepisy następującej treści. Prawo przymusowego ściągnięcia składek ubezpieczeniowych przedawnia się (wygasa) po trzech latach od dnia płatności poszczególnej składki. Jest to prawidło ogólne. Wyjątkowo, w przypadku uskutecznienia nieprawdziwych zgłoszeń lub udzielenia nieprawdziwych wyjaśnień albo zaniedbania zgłoszenia wogóle, skutkiem czego instytucja ubezpieczeniowa nie wiedziała o przysługującej jej pretensji, ma zastosowanie pięcioletni okres przedawnienia.

Przytoczony wyżej wyrok NTA interpretuje przepis w ten sposób, że pięcioletni okres przedawnienia ma zastosowanie tylko wówczas, jeśli instytucja ubezpieczeniowa nie mogła wiedzieć o przysługującej jej należności: jeśli np. (wypadek zachodzący w sprawie) zakład przeprowadzał co rok kontrolę i miał możność powzięcia wiadomości o tym, że dana osoba podlegała ubezpieczeniu, a tej wiadomości nie powziął wskutek opieszałości kontroli — nie ma zastosowania pięcioletni okres przedawnienia prawa do ściągnięcia składek, lecz — ogólny — trzyletni.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 12 PAŹDZIERNIKA 1937 R. L. D. V. 23413/2/37

w sprawie opodatkowania dochodów z nadzwyczajnego wyrębu lasu.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 27 z 1937 r., poz. 824)

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 5 maja 1937 r. I. rej. 4981/34.

Przedmiotem sporu jest opodatkowanie w myśl art. 15 ust. ost. ustawy o podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.) 5/6 części dochodu skarżącej, uzyskanego z nadzwyczajnego wyrębu lasu, mimo, iż skarżąca ze wszystkich źródeł, łącznie z nadzwyczajnym wyrębem, nie uzyskała w roku poprzedzającym rok podatkowy żadnego dochodu, lecz przeciwnie, niesporna strata na majątku Pietronki przewyższała całkowity przychód uzyskany z nadzwyczajnego wyrębu.

Na zarzuty skargi rozważył Najwyższy Trybunał Administracyjny co następuje:

Intencją przepisu ustępu ostatniego art. 15 ustawy było niewątpliwie ulgowe traktowanie pod względem podatkowym przychodów osiągniętych z nadzwyczajnego wyrębu, będącego ze swego założenia antycypacją dochodów przyszłych połączoną zresztą zazwyczaj ze szkodą w normalnym trybie gospodarki leśnej, a wynikającą naj-

częściej z jakichś niepomyślnych dla tej gospodarki wydarzeń. Z tego powodu ustawodawca przewidział odrębny od ogólnych norm, korzystniejszy dla podatnika sposób obliczania podatku od części dochodu, pochodzącej z nadzwyczajnego wyrębu. Nie ma podstawy do interpretowania tego przepisu w ten sposób, by on na niekorzyć podatnika wykluczał zastosowanie ogólnych przepisów ustawy, ustalających przedmiot opodatkowania. Odmienny bowiem sposób opodatkowania przychodu z pewnego źródła nie oznacza wyłączenia tego przychodu spod ogólnych przepisów dotyczących przedmiotu podatku i poddania opodatkowaniu takiego przychodu, który według ogólnych przepisów ustawy podatkowi nie podlega.

Skoro ustawa przewiduje w art. 6, iż za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów ze wszystkich źródeł i nie wyłącza z pośród tych źródeł gospodarki leśnej względnie nadzwyczajnego wyrębu, a w art. 9 nakazuje potrącenie od sumy wszystkich przychodów sumy strat, to jasne jest, że zastosowanie przepisów, dotyczących sposobu wymiaru podatku, może dopiero wtedy nastąpić, gdy dokonane obliczenie sumy wszystkich przychodów (łącznie z przychodem z nadzwyczajnego wyrębu) i potrącenie od tej sumy przychodów sumy wszystkich strat da w rezultacie nadwyżkę przychodów nad stratami (czysty dochód), przekraczającą granicę dochodu wolnego od opodatkowania. Wtedy dopiero, gdy taki dochód zostanie ustalony, można przystąpić do obliczenia podatku i wtedy dopiero może wejść w zastosowanie—obok innych przepisów regulujących sposób obliczenia—również przepis art. 15 ust. ost. Powołany przez władzę pozwaną w odpowiedzi na skargę tekst rozporządzenia wykonawczego i podane w nich przykłady nie przemawiają również przeciw tej interpretacji, w szczególności przykłady obejmują tylko wypadki, gdy ogólny dochód przekracza granicę wolną od podatku.

Z tych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżoną decyzję jako niezgodną z prawem i zarządził w myśl art. 95 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1932, poz. 806 Dz. Ust. w brzmieniu poz. 150/37 Dz. Ust. zwrot opłaty.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 74 z dn. 20 października 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów—Skarbu w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. w sprawie zmiany art. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 kwietnia 1936 r. o zabezpieczeniu interesów osób, ubezpieczonych w Towarzystwie Ubezpieczeń na życie „Phönix" za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę (poz. 542); — Skarbu o obniżeniu ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, gdańskich rękodzieł oraz gdańskiego rolnictwa (poz, 543).

Oświadczenia rządowe w sprawie zgłoszenia przez Wielką Brytanię rozciągnięcia na Nową Fundlandię konwencji z dnia 13 lipca 1931 r. o ograniczeniu fabrykacji i o uregulowaniu podziału środków odurzających (poz. 544); — w sprawie złożenia przez Jugosławię dokumentu ratyfikacyjnego umów Światowego Związku Pocztowego z dnia 20 marca 1934 r. (poz. 545); — o ratyfikacji i wejściu w życie porozumienia między Rzecząpospolitą Polską a Wielką Brytanią w formie not wymienionych w Warszawie dnia 22 marca 1937 r. w sprawie clenia opon pneumatycznych do kół pojazdów konnych (poz. 546).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 26 z dn. 11 października 1937 r.

Okólniki — w sprawie odstępowania przez Ambasadę Niemiecką i zawodowe konsulaty niemieckie samochodów służbowych osobom nie korzystającym z wolności celnej (poz. 809); — w sprawie stosowania § 27 przepisów wykonawczych do prawa celnego (poz. 810); — w sprawie egzekucji i ulg w związku z klęskami żywiołowymi (poz. 811); — w sprawie poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej na rok 1937 (poz. 812); — w sprawie wybijania znaczka podatkowego na zapalniczkach przywożonych z zagranicy przez podróżnych (poz. 813).

KALENDARZ PODATKOWY

W listopadzie 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 listopada 1937 r.—podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 października 1937 r.

Do 7 listopada 1937 r.—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w październiku 1937 r.

Do 15 listopada — II rata (druga połowa) podatku gruntowego na rok 1937.

Do 15 listopada — III rata (1/4) zryczałtowanego podatku od obrotu na r. 1937.

Do 20 listopada 1937 r.—podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni listopada 1937 r.

Do 25 listopada 1937 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu październiku 1937 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 30 listopada — II rata (druga połowa) podatku od nieruchomości na rok 1937.

Do 30 listopada — kwota nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej (rolnictwo) na rok 1937.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w listopadzie 1937 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w listopadzie 1937 r.

Terminy losowania premij i płatności kuponów w listopadzie 1937

1 listopada — losowanie premij 4% prem. poż. dol. ser. III.
5 listopada — losowanie premij 3% prem. poż. inw. em. II.
15 listopada — termim płatności kuponów 4% poż, konsolidacyjnej.
15 listopada — termin losowania do umorzenia 4% poż. konsolidacyjnej.

KRONIKA PODATKOWA

Projekty podatkowe Ministerstwa Skarbu

Ministerstwo Skarbu opracowuje szereg ustaw, które będą wniesione do Sejmu.

Projekty te w dużej mierze dotyczą dziedziny podatkowej. I tak opracowuje się projekt, dotyczący zmian w podatku dochodowym w związku z likwidacją podatku specjalnego od uposażeń. Podatek dochodowy od uposażeń urzędników państwowych będzie wynosił w przybliżeniu 1/3 dotychczasowych stawek podatku specjalnego. W ten sposób preliminowana z tego źródła kwota wyniesie w przybliżeniu 50 — 60 mil. zł. Jest to kwota daleko odbiegająca od sumy podatku specjalnego, który dawał skarbowi państwa około 180 mil. zł. rocznie W tej sytuacji jasnym jest, że plany Ministerstwa Skarbu będą szukały dodatkowego pokrycia jeszcze w innych źródłach dochodu.

Poza tym opracowywany jest projekt zmiany świadectw przemysłowych, jak również rozważana jest możliwość reformy opłat stemplowych. Dalsze projekty mają dotyczyć zmian w zakresie podatków pośrednich, a przede wszystkim akcyzy od niektórych artykułów masowego spożycia.

Projekty powyższe będą przedłożone Radzie Ministrów, która zadecyduje o ich losie i wniesieniu do laski marszałkowskiej.

Przedstawiciele cechów w sprawie norm szacunkowych dochodowości netto

W tych dniach odbyła się w Związku Rzem. Chrześc. w Warszawie konferencja podatkowa, w której wzięli udział przedstawiciele cechów rzemiosła stołecznego. Prelegent p. W. Kozłowski, naczelnik Wydziału Podatkowego Zw. Izb Rzem. R. P. w wyczerpującym referacie naświetlił różne zagadnienia na odcinku podatków bezpośrednich. Z uwagi na bliski termin (31 października) wymiaru podatku dochodowego dla osób fizycznyc i spadków wakujących nie prowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych, prelegent przytoczył podstawowe przepisy ustawy o podatku dochodowym oraz preliminowane kwoty z podatku w roku budżetowym 1937—38, nadto zapoznał on zebranych z przepisami rozporządzenia Ministra Skarbu z 25 marca 1937 r. części dotyczącej norm szacunkowych dochodowości przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych. Powyższe rozporządzenie, które między in. reguluje sprawę norm szacunkowych dla podatków wogóle a norm szacunkowych w dochodowości w szczególe będzie miało niewątpliwie duże znaczenie dla wielu dziesiątków tysięcy płatników podatku dochodowego wobec znikomego odsetka podatników prowadzących prawidłowe księgi handlowe. To też prelegent z całym naciskiem zaznaczył, iż samorząd Gospodarczy Rzemiosła bardzo dużo czasu poświęcił w powyższej tak aktualnej sprawie mając przede wszystkim na uwadze, że odchylenia wzwyż między normami ustalonymi na rok podatkowy 1937 w porównaniu do r. ub. spowodować mogą nieuzasadnione gospodarczo przeciążenie podatkowe, a co zatym idzie niepożądany wzrost zaległości podatkowych.

W wyniku ogólnej dyskusji zebrani wyrazili jednomyślnie pogląd, że zatwierdzone na rok podatkowy 1937 przez Min. Skarbu normy szacunkowe dochodowości, przedsiębiorstw rzemieślniczych są zbyt wysokie, a w szczególności o ile chodzi o takie zawody jak: piekarstwo.

ślusarstwo, krawiectwo, szewstwo itp., że nawet po odliczeniu czynszu za wynajęty lokal i za kierownictwo — normy szacunkowe daleko jeszcze będą odbiegać od rzeczywistego dochodu przedsiębiorstw rzemieślniczych znajdujących się na ogół w trudnych warunkach gospodarczych. Z uwagi na to zebrani przedstawiciele rzemiosła stołecznego postanowili zwrócić się do Stołecznej Izby Rzemieślniczej oraz Związku Izb o śpieszną interwencję czynników miarodajnych w sprawie stosowania przed władzą wymiarową właściwych i gospodarczo uzasadnionych norm szacunkowych w dochodowości przedsiębiorstw rzemieślniczych.

PORADNIA

„J" Kraków.

„Czy wynagrodzenie prokurenta, który upoważniony jest do reprezentowania firmy tylko łącznie z zarządcą, podlega ograniczeniom wymienionym w ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym?

Według licznych wyroków NTA, ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym ma zastosowanie również do osób, którym prawo prowadzenia całego przedsiębiorstwa służy łącznie z innymi osobami. „Jakkolwiek kryteria, podane w ust. 3 art. 21 ustawy, muszą zachodzić co do każdej osoby, której wynagrodzenie ma być w sumie, przekraczającej ustawową granicę, włączone do podstaw wymiaru podatku dochodowego, to jednak brak w ustawie jakiejkolwiek podstawy do przyjęcia, że nie ma tych kryteriów w wypadkach, gdy uprawnienia, o których mówi ten przepis, a w szczególności prawo samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa, nie służy żadnej osobie indywidualnie, lecz paru lub więcej osobom łącznie jako współuprawnionym. Wniosku takiego nie dopuszcza nawet wykładnia gramatyczna... Do tych... wyników prowadzi... wykładnia logiczna, skoro się zważy, że oczywistą tendencją tego przepisu jest zapobieżenie uszczuplaniu podstaw wymiaru ze szkodą Skarbu Państwa i wbrew konstrukcji ustawy o podatku dochodowym przez wyczerpanie wyników operacyjnych przedsiębiorstwa pensjami i wynagrodzeniami, a zatem kosztami handlowymi niewspółmiernymi do kapitału zakładowego przedsiębiorstwa", wywodzi NTA w wyroku z dnia 25 czerwca 1928 r. l. rej. 4135/26. Identycznie NTA 14 marca 1930, l. rej. 4178/27, 737/28.

Ponieważ w przypadku Panów chodzi o prokurentów reprezentujących **całe** przedsiębiorstwo łącznie z jednym z zarządców, **wynagrodzenie tych prokurentów powinno być traktowane przy ustaleniu podatku dochodowego według przepisu ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym.**

O ile w rejestrze handlowym byłoby uwidocznione ograniczenie prokury **tylko do niektórych zakładów przedsiębiorstwa, pensja takiego prokurenta nie podlegałaby wyżej wspomnianemu przepisowi.**

„Udycz".

Jak należy potraktować przy ustaleniu podatku dochodowego wydatek poniesiony na nabycie prawa wytwarzania wynalezionego surowca?

Zagadnienie to rozstrzyga pkt. 4 § 14 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym: należy wysokość rocznego odpisania ustalić w stosunku do wartości i czasu korzystania z prawa, np. z wartości 60.000 zł. (kwota zapłacona za nabycie prawa), o ile okres korzystania z prawa trwa lat 12, należy potrącać rocznie $^1/_{12}$, tj. 5.000 zł.

Wspomnianego kosztu nie wolno odpisywać jednorazowo na straty.

O sposobie spisywania na straty wartości zużycia ob. OBP, nr 1 br. str. 2, artykuł „Odpisanie na zużycie".

Browar na Wołyniu.

1. **Czy wynagrodzenie pośrednika handlowego pośredniczącego przy sprzedaży piwa jest wolne od podatku obrotowego?**

W myśl § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1936 r. o poborze scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem itd. (DURP 1936 poz. 124), **scalony podatek przemysłowy** obejmuje przy artykułach wyprodukowanych na obszarze Rzplitej **wszystkie fazy obrotu artykułami w stanie nieprzerobionym od producenta do konsumenta.** Przez wszystkie fazy obrotu należy rozumieć wszystkie transakcje kupna-sprzedaży (wszystkie ogniwa obrotu gospodarczego). **Czynności pośrednika handlowego** przy tego rodzaju transakcjach, jak wszystkie inne czynności usługowe, np. ekspedycyjne, przewozowe itp. **nie są objęte pojęciem „faz obrotu".**

2. W myśl § 76 rozporządzenia Ministra Skarbu w sprawie wykonania ustawy o opodatkowaniu piwa (DURP 1931 poz. 886) na każdą przesyłkę piwa podlegającego opodatkowaniu, winien przedsiębiorca przed wydaniem piwa z browaru sporządzić „spis wywozowy" według wzoru w tym rozporządzeniu ustalonego. „Przed wydaniem piwa z browaru" nie oznacza, jak błędnie to rozumie Urząd, że spis wywozowy winien być sporządzony w piwnicy—lodowni browaru, gdzie jest piwo magazynowane. Spis ten może być sporządzony gdziekolwiek na terenie browaru.

3. W sprawie „zadawania drożdży do beczki podstawowej" nie jesteśmy kompetentni.

Fabryka wyrobów aluminiowych i blaszanych.

Czy i w jakim wypadku dodatkowe świadczenia pieniężne podlegają doliczeniu do podstawy do wymiaru składek ubezpieczeniowych?

§ 31 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 28 grudnia 1933 r. o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych, uiszczaniu składek i kontroli (DURP 1933 poz. 818) stanowi, że za podstawę wymiaru składek ubezpieczeniowych przyjmuje się tygodniowy rzeczywisty zarobek, określony w art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z 1933 r. (DURP 1933 poz. 396), zaś według tego ostatniego przepisu za faktyczny zarobek uważa się całkowity dochód ubezpieczonego stanowiący wynagrodzenie za pracę a mianowicie: **wynagrodzenie pieniężne wraz z wszelkimi dodatkami** (procenty, tantjemy, gratyfikacje itp.), wypłacanymi na podstawie umowy lub zwyczaju w danym przedsiębiorstwie **„jeżeli dodatki te trwale wpływają na wysokość wynagrodzenia".**

Jak Panowie widzą przepis jest tak wyraźny, że nie potrzebuje wykładni.

Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wlicza się do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych niezależnie od tego, czy wynagrodzenie to jest stałe, czy też sporadyczne.

Interesujący Panów wyrok NTA nie został dotąd nigdzie należycie ogłoszony.

G. S.

Umowa o dokonanie przekładu książki z języka obcego za wynagrodzeniem ryczałtowym i z warunkiem dostarczenia tłumaczenia do pewnego terminu — **nie jest umową o pracę,** lecz umową o dzieło. Tego rodzaju umowa nie stwarza obowiązku ubezpieczenia.

Ze względu na to, że wspomniana **praca jest tylko dorywcza nie stanowi ona przeszkody do korzystania z zasiłków z powodu braku pracy.** NTA wyrokiem z dnia 29 października 1935 r. l. rej. 8385/35 ustalił tezę: „Praca wykonywana tylko dorywczo nie jest przeszkodą do domagania się przewidzianego w RPR o ubezpieczeniu pracowników umysłowych zasiłków z powodu braku pracy".

M. P.

Odpowiedź dla Panów została umieszczona w numerze 34 OBP str. 522.

M.

1. **Zaciągnięcie pożyczki na cele przedsiębiorstwa powinno być uwi-**

docznione w księgach handlowych danego przedsiębiorstwa.

2. Przytoczone przez Pana księgowanie jest nie tylko formalne ale również materialnie nieprawidłowe. Albowiem na Rachunku Dostawcy powstaje taki obraz jak gdyby dostawca żadnego pokrycia nie otrzymał. Również na Rachunku Akceptów powstają pozory, że przedsiębiorstwo żadnego akceptu nie wydało. Księgowanie akceptu prolongacyjnego w sposób następujący: winien Rk Akceptów, Ma Rk Akceptów — z pominięciem Rachunku Dostawcy stworza również nieprawidłowy obraz: księgowość nie wykazuje na Rachunku Akceptów wycofania wekslu, za który wydano weksel prolongacyjny. — Należy błędne księgowanie wystornować w całości i zaksięgować zaszłość prawidłowo.

H. S. H.

W myśl art. 57 Kodeksu Handlowego kupiec obowiązany jest na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans.

W pewnych warunkach może zajść konieczność **sporządzenia specjalnego bilansu (do pewnego celu) na pewien dzień wśród roku obrotowego (np. na dzień śmierci właściciela przedsiębiorstwa).** Ta konieczność nie zwalnia jednakże od obowiązku i konieczności sporządzenia bilansu **na koniec roku obrotowego** i dlatego **nawet w wypadku sporządzenia specjalnego bilansu na pewien dzień wśród roku obrotowego, należy dodatkowo sporządzić normalny bilans na koniec roku obrotowego.**

Bilans specjalny nie może być bilansem otwarcia dla dalszego okresu — do końca roku obrotowego, ponieważ bilans na koniec roku obrotowego **musi obejmować cały rok obrotowy.**

Uważamy, że mogą być zastosowane dwa sposoby: 1. sporządzenie na pewien dzień wśród roku operacyjnego bilansu z rachunkiem strat i zysków w księgach handlowych i wystornowanie go następnie dla kontynuowania księgowości lub też 2. sporządzenia specjalnego bilansu poza księgami handlowymi tak, iżby w tych księgach nie było żadnego śladu zamknięcia rachunkowego na pewien dzień wśród roku operacyjnego.

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się
Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25
Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15